

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1187 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili.....	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'gurt qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi.....	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Негматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqxonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Saginbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlaktimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	
Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	

Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarkhodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadinovich	

Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinov Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	
Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	

Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarining marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxona va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehriddin Oromiddinovich	
Investitsion faoliyatni amalga oshirishning xorij tajribasi va mamlakatimizda foydalanish istiqbollari.....	816
O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni.....	822
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	829
Бегалиев Файзали Умаралиевич	
Sog'lomlashtirish turizmida ekologik va ijtimoiy ta'sirlarning sintezi	832
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	

Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari.....	835
Maxkamova Zuxra Tursunpulotovna	
Обзор по теме Современные системы управления возбуждение синхронных машин и перспективы их развития (Формирования законов управления).....	841
Алиев Абдор Мураткулович	
O'zbekistonda turizm va servis sohasida davlat- xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish istiqbollari.....	846
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Tijorat banklarida operatsion risklarini baholash va boshqarish tizimini tashkil qilish	850
Jaxongir Rabbimov	
Tomorqa xo'jaliklari faoliyatini tahlil qilishda statistik modellar va metodlardan foydalanish yo'nalishlari.....	855
Turobov Sherzod Alisherovich	
Совершенствование порядка расчёта и взимания НДС в узбекистане: аналитический подход.....	860
Бисенбаев Шарьяр Куанишбай ули	
Mintaqaviy iqtisodiyotda inson kapitalini raqamli transformatsiyalash masalalari.....	864
Yusubboeva Dinora Quadrat qizi	
Sirdaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va o'ziga xos turizm resurslari.....	875
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari.....	883
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbas Aslamjon o'g'li	
Global innovatsion indekslar va o'zbekiston: rivojlanish yo'nalishlari va bosqichlari	889
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar	895
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich, Xabibullayeva Shirinxon Toxir qizi	
Xalqaro standartlar asosida moliyaviy instrumentlar hisobini va auditini takomillashtirish.....	902
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Внедрение и адаптация исламского банкинга в экономике узбекистана	906
Б.Б.Ахмаджанов, М. С.Шукруллаева, Д.Р.Сафаева	
Kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyatini baholash uslubiyoti.....	911
Ermatov Akmaljon Adxamovich	
"Neyromarketing" asosida o'zbekiston turizm brendi tahlili	916
Narziqulov Elbek Farxod o'g'li	
Xalqaro bozorlarda zamonaviy marketing vositalaridan foydalanish	922
Meliqulov Abdulhalil Norinovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar va ularning bank aktivlariga ta'siri.....	929
Saidov Bobir Jiyanboy o'g'li, Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich	
Сущность и причины международных денежных переводов	936
Гимранова О. Б.	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda uzoq muddatli aktivlarning hisobi va auditini raqamli tvn texnologiyasi asosida takomillashtirish imkoniyatlari.....	941
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
Biologik aktivlarning tushunchasi: iqtisodiy mazmuni va mohiyati.....	948
Ziyayev Dilshodjon Salimjonovich	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda iqtisodiy siyosatning roli: zamonaviy yondashuvlar.....	953
Xodjayev Jamshid Abduxakimovich	

Аналитический обзор: Развитие корпоративного управления в государственных корпорациях Узбекистана (2015–2025).....	958
Мамараджабов Фарход Бахтиярович	
O'zbekistonda transport infratuzilmasini rivojlantirish karidorlari	968
Nazriyev Umidjon Baxrillayevich	
Aylanma kapital bilan ishlashda samaradorlikni oshirish: korxona moliya siyosatini takomillashtirish yo'nalishlarida data science yondashuvlari	975
Khoshimov Doniyor, Kungratov Ilmurod Kuzibay o'g'li	
Davlat ulushi mavjud bo'lgan korxonalarda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda raqamli transformatsiyaning roli	982
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda tijorat banklariga moliyaviy resurslarni jalb qilish metodologiyasini takomillashtirish	988
Hamrayev Obid Akhatovich	
Tibbiy xizmatlarda raqamli texnologiyalarni joriy etish va uning samaradorlikka ta'siri (xorijiy tajriba).....	993
Usmonova Vasila Botirovna	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarish amaliyoti tahlili.....	997
Akramova Nargiza Nutfillayevna	
Using integrated marketing communications (IMC) in business management	1002
Ziyayeva M.M.	
Xorijiy mamlakatlarda tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish masalalari va ulardan o'zbekistonda foydalanish istiqbollari.....	1006
Jaxongirov Ilindorjon Jahongirjon o'g'li	
Davlat budjetining ijtimoiy sohani rivojlantirishdagi xarajatlarini samarali boshqarish yo'llari.....	1011
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li	
Mintaqada xalq hunarmandchiligida klasterlash va ekologik logistika modeli asosida savdo tizimini shakllantirish.....	1015
Norqobilova Feruza Abduhomidovna	
To'g'ri xarajatlar usuli va to'liq yutuvchi xarajatlar usuli tizimlarining afzalliklari va farqli jihatlari amaliy misolda.....	1019
Kholisa Kamoliddinovna Kuldosheva	
Investitsiyalarni innovatsiyalarga yo'naltirish bo'yicha xorij tajribasi	1024
Ayubov Ilyos Ilxomovich	
Важность разработки стратегических программ развития страны.....	1028
Каримова Нуржахон Олим кизи	
Sanoat korxonasining raqamli transformatsiyasini baholash omillari va ko'rsatkichlari.....	1032
Kudaybergenov Azamat Shamuratovich	
Namangan viloyatida ijtimoiy turizm tadbirkorligini maqsadli boshqarish mexanizmi.....	1042
Yunusova Sohiba Abdumamidovna	
Evaluating the capital asset pricing model methodology in uzbekistan companies	1048
Bunyod Usmonov	
Aholini ish bilan bandligining yangi turlari va imkoniyatlari	1055
A.B. Khayitov	
Maktab direktorlarini qo'llab-quvvatlashda asosiy ustun amaliyotlar va o'zbekiston ta'lim tizimida ularni qo'llash imkoniyatlari	1059
Mamura Tadjibayeva	
Sun'iy intellekt asosida matematik masalalarni yechish algoritmlari	1064
Oqnazarov To'liqin Jalilovich, Jo'rayev Mardon	
Global ta'lim makonida milliy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari	1071
Sanaqulov Sardor Istamqulovich	

Bank xizmatlari sifati va bank daromadlariga ta'sir etuvchi omil sifatida personal faoliyatining o'rni.....	1075
Abdukaxarova Shoirabonu Abduvohobovna	
Fond bozori raqamli iqtisodiyotda investitsiyalarni shakllantirish manbai sifatida.....	1079
Kamilova Sevara Anvarovna	
O'zbekistonda toza suv va sanitariyaning inson hayoti hamda iqtisodiy farovonlikka ta'siri: BRM-6 doirasida tahlil.....	1085
Xasanova Iroda Azizbek qizi	
Increasing the effectiveness of using marketing communications in the tourism services market.....	1090
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon ugli	
Davlat xaridlari sohasini takomillashtirish istiqbollari.....	1095
Bazarov Nazirjon Sobirovich	
Xarajatlarning strategik boshqaruv hisobini xo'jalik yurituvchi subyektlarda takomillashtirish.....	1103
Xayitboeva Laylo Oybekovna	
Davlat moliyaviy nazorati tizimida tashqi audit: rivojlangan mamlakatlar amaliyoti.....	1109
Kuliyev Komil Shuxratovich, A.Astanovulov	
Moliyaviy instrumentlarni hisobga olishda biznes modelning ahamiyati va amaliy yondashuvlar.....	1114
Shanasirova Nodira Abdullayevna	
Tijorat banklarida risklarni boshqarishning ustuvor yo'nalishlari.....	1118
Tursunov Ilxom Toirovich	
Chakana va ulgurji savdo korxonalari faoliyatini rivojlanishiga tasir etuvchi omillarni baholash.....	1124
Yuldasheva Gulmira	
Managing tourism in fragile ecosystems: a case study approach.....	1128
Dilmurod Nasimov, Shahrizoda Sirojiddinova	
Tadbirkorlikni innovatsion-investitsion jihatdan baholash uslublari.....	1134
Fayziyev Shavkat Shaxobidinovich	
Зарубежный опыт развития инновационной деятельности предприятий энергетической отрасли.....	1141
Бегмуллаев Отабек Ирисалиевич	
Leveraging machine learning for big data analytics: a strategic overview.....	1148
Ismaylov Timur Kuanishbaevich, Kurbanbaev Bakhtiyor Bakhtovich, Orazbayev Aqilbay Jenisbay uli	
Ta'lim muassasalarida xarajatlar smetasi ijrosining dastlabki hisobini yuritilishi.....	1152
Isoqulov Fazliddin Shamsiddin o'g'li	
"Yengil sanoat korxonalarini qo'llab-quvvatlash choralari haqida".....	1158
Otaxanova Umida Olim qizi	
Investitsion-qurilish jaryonlarini samarali boshqarishning tashkiliy modellari va ulardan foydalanish usullari.....	1162
Abduvaliyev Bekzod Muxiddin o'g'li	
Qimmatli qog'ozlar bozorining mohiyati bo'yicha nazariy asoslar.....	1169
Alimov Ilxomjon Ikromovich, Ikramov Akmalbek Ilxomjon o'g'li	
Adoption of electric vehicles in logistics: opportunities and challenges in Uzbekistan.....	1175
Oblokulova Parvina	
Qishloq xo'jaligiga investitsiyalarni jalb qilishning xorijiy mezonlari.....	1182
Jurayev Abdug'affor Sofarovich, Nazirova Sayyora Baxtiyorovna	

QISHLOQ XO'JALIGIGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNING XORIJIY MEZONLARI

Jurayev Abdug'affor Sofarovich

Termiz davlat muhandislik va
agrotexnologiyalar universiteti
Iqtisodiyot fanlari doktori, professor
E-mail: abdugafforjuraev68@gmail.com
[orcid: 0009-0006-5688-7044](https://orcid.org/0009-0006-5688-7044)

Nazirova Sayyora Baxtiyorovna

Termiz davlat muhandislik va
agrotexnologiyalar universiteti
Tayanch doktorant
E-mail: nazirovasayyora51@gmail.com
[orcid: 0009-0007-5736-8673](https://orcid.org/0009-0007-5736-8673)

Annotatsiya: Sir emaski, qishloq xo'jaligiga xorijiy sarmoyalarni jalb qilish – mamlakatning iqtisodiy yuksalishi, oziq-ovqat xavfsizligi va qishloq joylarining ravnaqi uchun muhim omildir. Xorijiy investorlar esa qishloq xo'jaligiga sarmoya kiritishda bir qator mezonlarga e'tibor qaratadilar. Ushbu mezonlar mamlakatdagi investitsion muhitning jozibadorlik darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Turli davlatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, qishloq xo'jaligi daromad keltiruvchi tarmoq bo'lishi, investitsion xavflarni kamaytirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishga xizmat qilishi mumkin. Ushbu maqolada xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga ta'sir qiluvchi asosiy mezonlar chuqur tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: qishloq xo'jaligi, sarmoya, kapital oqimi, infratuzilma, iqlim, samaradorlik, oziq-ovqat xavfsizligi, siyosiy barqarorlik, investitsion mezonlar.

Abstract: It is widely recognized that attracting foreign investment in agriculture is essential for a country's economic growth, food security, and rural development. Foreign investors consider several criteria when deciding to invest in the agricultural sector, and these factors directly influence the attractiveness of a country's investment climate. Successful examples of foreign investment demonstrate that agriculture can be a profitable sector, reduce investment risks, and contribute to sustainable development. This article provides a comprehensive analysis of the key foreign criteria for attracting investment in agriculture.

Key words: agriculture, investment, capital flow, infrastructure, climate, efficiency, food security, political stability, investment criteria.

Аннотация: Не является секретом, что привлечение иностранных инвестиций в сельское хозяйство имеет важное значение для экономического роста страны, обеспечения продовольственной безопасности и развития сельских территорий. Иностранные инвесторы при принятии решения об инвестициях в сельское хозяйство ориентируются на ряд ключевых критериев, которые напрямую влияют на привлекательность инвестиционного климата. Успешный опыт зарубежных инвестиций демонстрирует, что сельское хозяйство может быть прибыльной отраслью, снижать инвестиционные риски и способствовать устойчивому развитию. В статье подробно рассматриваются иностранные критерии привлечения инвестиций в сельское хозяйство.

Ключевые слова: сельское хозяйство, инвестиции, движение капитала, инфраструктура, климат, эффективность, продовольственная безопасность, политическая стабильность, инвестиционные критерии.

KIRISH

Qishloq xo'jaligi har qanday mamlakat iqtisodiyotining eng muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, aholining bandligini oshirish va umumiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish uchun asosiy zamin yaratadi. Bugungi kunda global miqyosda qishloq xo'jaligi sohasida innovatsiyalar va texnologik yangilanishlar tez sur'atlarda amalga oshmoqda. Bu esa soha samaradorligini oshirish hamda barqaror rivojlanishni ta'minlash imkonini bermoqda.

Shu bilan birga, qishloq xo'jaligini rivojlantirish uchun sezilarli moliyaviy resurslar talab etiladi. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlar uchun bu masala dolzarb hisoblanadi. Xorijiy investitsiyalar qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy etish, infratuzilmani yaxshilash va bozor infratuzilmasini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi.

Mamlakatlar investitsion siyosatini shakllantirishda xorijiy investorlar uchun jozibador sharoit yaratishga intilmoqda. Bu nafaqat moliyaviy oqimlarni jalb etishga, balki innovatsiyalar sonining ko'payishiga va iqtisodiyotning boshqa tarmoqlariga ijobiy ta'sir ko'rsatishga xizmat qiladi.

Biroq xorijiy sarmoyalarni jalb qilish jarayonida investorlarning qaroriga ta'sir etuvchi mezonlar va shart-sharoitlar muhim ahamiyatga ega. Bunday mezonlar qatoriga mamlakatning siyosiy barqarorligi, iqtisodiy infratuzilmasi, huquqiy va moliyaviy muhiti, iqlim sharoitlari, bozor salohiyati hamda investitsiya xavflarining darajasi kiradi. Xorijiy investorlar aynan ana shu mezonlarga tayanib, qishloq xo'jaligiga sarmoya kiritish bo'yicha qarorlar qabul qiladilar.

Shu sababli, qishloq xo'jaligiga investitsiyalarni jalb etishda xorijiy mezonlarni chuqur o'rganish va tahlil qilish nafaqat investitsion jarayonni samarali tashkil etish, balki mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada xorijiy investorlarga ta'sir ko'rsatadigan asosiy mezonlar, ularning investitsiya qarorlaridagi o'rni va mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri keng ko'lamda ko'rib chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Qishloq xo'jaligiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish masalalari turli mamlakatlar iqtisodiyoti va agrar siyosatida keng tadqiq etilgan. Bu borada bir qator olimlar ilmiy tadqiqotlar olib borgan. Jumladan, Mishkin va Shapiro (AQSh) o'z izlanishlarida investitsiya qarorlarida siyosiy barqarorlik hamda qonuniy muhitning o'rniga alohida e'tibor qaratadilar. Ular xorijiy investorlar uchun barqaror siyosiy sharoit va huquqiy tizim mavjudligi muhim mezon ekanini ta'kidlaydilar [1].

Todaro va Smith (AQSh) esa rivojlanayotgan mamlakatlarda infratuzilma, xususan, transport va suv ta'minoti tizimlarining qishloq xo'jaligiga sarmoya jalb qilishda asosiy omil bo'lib xizmat qilishini ko'rsatadilar [2].

Khan va hamkorlari (Pokiston) iqlim o'zgarishlari xavfini baholagan holda, investitsiya xavfsizligini ta'minlashda ekologik siyosat muhimligini asoslab beradilar [3].

Jenkins va Thomas (Buyuk Britaniya) iqtisodiy samaradorlik hamda innovatsiyalar xorijiy investitsiyalarni jalb etishda muhim omillar sifatida maydonga chiqayotganini ta'kidlaydilar [4].

Xudoyberganov va Hamroqulov (O'zbekiston) mahalliy sharoitlarda huquqiy islohotlar o'tkazish va investitsion muhitni yaxshilash zaruratini tahliliy jihatdan ko'rib chiqqanlar [5].

Jahon banki (xalqaro tashkilot) esa qishloq xo'jaligi sohasida barqaror sarmoya muhitini yaratish bo'yicha qator amaliy tavsiyalarni ishlab chiqqan [6].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada qishloq xo'jaligiga investitsiyalarni jalb qilishning xorijiy mezonlarini o'rganish uchun sifat va miqdoriy tadqiqot usullari uyg'unlashtirilgan. Tadqiqot jarayonida asosan quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. Adabiyotlarni tahlil qilish (literature review): Mavzu bo'yicha ilmiy maqolalar, iqtisodiy hisobotlar, xalqaro tashkilotlar (Jahon banki, BMT, FAO) nashrlari va mamlakatlararo solishtirma tadqiqotlar o'rganildi. Ushbu yondashuv xorijiy investorlarga ta'sir ko'rsatadigan asosiy mezonlarni aniqlash hamda ularning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini baholash imkonini berdi.

2. Sifatli tadqiqot (qualitative research): Mutaxassislar va soha vakillari bilan intervyular o'tkazilib, ekspert baholari yig'ildi. Bu orqali investitsiya muhitining ijtimoiy-siyosiy va huquqiy jihatlari, shuningdek, investorlarning qaror qabul qilish omillari haqida chuqur ma'lumotlar to'plandi.

3. Miqdoriy tadqiqot (quantitative research): Statistik ma'lumotlar va investitsiya oqimlari asosida tahlillar amalga oshirildi. Ushbu yondashuv mezonlar samaradorligini raqamli ko'rsatkichlar bilan asoslash imkonini berdi.

4. Taqqoslash (komparativ tahlil): Turli mamlakatlarning qishloq xo'jaligiga investitsiyalarni jalb qilish siyosati va amaliy tajribalari solishtirildi. Bu esa xorijiy mezonlarning universal va mamlakatga xos jihatlari aniqlashga yordam berdi.

Ushbu metodologik yondashuvlar xorijiy investitsiyalarni jalb etish mezonlarini tizimli va kompleks tarzda o'rganishga imkon yaratadi hamda mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qiluvchi amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xorijiy investitsiyalar — bu chet el investorlari tomonidan yuqori darajada daromad olish va iqtisodiy samaraga erishish maqsadida boshqa davlat iqtisodiyotining tadbirkorlik va boshqa faoliyat tarmoqlariga yo'naltiriladigan mulkiy, moliyaviy va intellektual boyliklar majmuasidir. Qishloq xo'jaligiga xorijiy sarmoyalarni jalb qilish esa mamlakat iqtisodiyoti uchun muhim imkoniyatlardan biridir.

2020–2024-yillar davomida dunyo bo'yicha qishloq xo'jaligiga yo'naltirilgan investitsiyalar sezilarli darajada o'sdi. 2020-yilda global miqyosda qishloq xo'jaligiga ajratilgan investitsiyalar hajmi taxminan 1,3 trillion AQSh dollarini tashkil etdi. Keyingi yillarda bu ko'rsatkich izchil o'sib borib, 2024-yilga kelib 1,5 trillion dollarga yaqinlashishi prognoz qilinmoqda. Bu o'sishning asosiy omillari sifatida texnologiyalarni rivojlantirish, infratuzilmani yaxshilash hamda barqaror qishloq xo'jaligi amaliyotlariga o'tish keltiriladi.

Eng katta investitsiyalar Xitoy hissasiga to'g'ri kelmoqda — bu ko'rsatkich 2020-yilda 48 milliard dollarni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilda 56 milliard dollarga yetgan. AQSh ham 43 milliard dollardan boshlab izchil o'sish sur'atini namoyon etib, 2024-yilga kelib 47 milliard dollarga yetdi. Hindistonda esa investitsiya hajmi 2020-yilda 18 milliard dollarni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich 22 milliard dollargacha oshgan.

Braziliya va Rossiya kabi davlatlar ham qishloq xo'jaligi sohasidagi investitsiyalar hajmini muntazam oshirib bormoqda. O'zbekistonda esa 2024-yilda yalpi ichki mahsulot 6,5 % ga o'sib, 115 milliard dollarga yetgan. Xorijiy investitsiyalar hajmi 1,6 barobarga o'sib, 34,9 milliard dollarni tashkil etdi. Shuningdek, umumiy qiymati 10 milliard dollarga teng bo'lgan 242 ta yirik va o'rta loyihalar ishga tushirildi. Eksport hajmi esa ilk bor 27 milliard dollarga yetdi.

Investitsiyalar asosan to'rtta asosiy yo'nalishda amalga oshirildi:

Texnologik yangiliklar — sun'iy intellekt, dronlar va IoT qurilmalariga taxminan 30 % sarmoya yo'naltirildi.

Sug'orish tizimlari va transport infratuzilmasini rivojlantirish — jami investitsiyalarning 40 %.

Organik va barqaror qishloq xo'jaligi — bu yo'nalish investitsiyalarning 20 % ini tashkil etdi.

Kichik va o'rta fermer xo'jaliklarini qo'llab-quvvatlash — 10 %.

Mintaqaviy nuqtai nazardan, Osiyo, ayniqsa Xitoy va Hindiston, investitsiya hajmi bo'yicha yetakchi o'rinda turibdi. Shimoliy Amerikada (AQSh) ilg'or texnologiyalar va ekologik yechimlarga sarmoya yo'naltirilmoqda. Janubiy Amerikada, xususan Braziliyada, yer resurslarini kengaytirish va eksport salohiyatini oshirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Yevropa va MDH davlatlari esa ekologik barqarorlikni ta'minlash va zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etishga e'tibor qaratmoqda.

Natijada, qishloq xo'jaligiga yo'naltirilgan investitsiyalar nafaqat ishlab chiqarish hajmini oshirishga, balki barqaror rivojlanish va texnologik yangiliklarni keng joriy etishga ham katta hissa qo'shmoqda. Bugungi kunda barcha mamlakatlar xorijiy investitsiyalarni jalb etish borasida mavjud mezonlarga tayangan holda, mavjud muammolarni bartaraf qilish va tizimli islohotlarni amalga oshirishga intilmoqda.

Xorijiy investorlar qishloq xo'jaligi sohasida investitsiya kiritishda quyidagi mezonlarga alohida e'tibor qaratadilar:

Siyosiy barqarorlik. Investitsiyalar odatda uzoq muddatli bo'lgani sababli, mamlakatdagi siyosiy muhitning barqarorligi katta ahamiyat kasb etadi. Siyosiy noaniqliklar investorlarni xavotirga soladi va ularning qarorlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Huquqiy baza. Qishloq xo'jaligiga oid qonunchilikning aniqligi, shaffofligi va soddaligi investitsiya ishonchligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Murakkab va tez-tez o'zgaruvchi qonunlar investorlarning ishonchini pasaytiradi.

Yerga egalik huquqi. Yerga egalikning aniqligi va xavfsizligi — xorijiy investorlar uchun uzoq muddatli rejalar tuzishda muhim kafolat hisoblanadi. Mulk huquqining himoyalanganligi sarmoya kiritish uchun zaruriy shartlardan biridir.

Suv resurslari. Sug'orish tizimlarining texnik holati va suv ta'minotining barqarorligi ayniqsa qurg'oqchil mintaqalarda qishloq xo'jaligi faoliyati uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Suv ta'minotining ishonchligi ishlab chiqarishning uzluksizligini ta'minlaydi.

Infratuzilma. Transport, energetika va aloqa infratuzilmasining rivojlanganligi ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytiradi va mahsulotlarni ichki hamda tashqi bozorlarga yetkazib berishni yengillashtiradi.

Soliq tizimi. Investitsiyalar bo'yicha soliqlarning maqbul darajada bo'lishi investorlar uchun muhim hisoblanadi. Yuqori soliq stavkalari sarmoyaning rentabelligini pasaytiradi va investorlarni chekinishga majbur qiladi.

Davlat siyosati va qo'llab-quvvatlash. Qishloq xo'jaligini davlat tomonidan rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining mavjudligi investorlarning foyda olish umidlarini oshiradi.

Bozorga kirish imkoniyatlari. Ishlab chiqarilgan mahsulotlarni ichki va tashqi bozorlarga erkin chiqarish imkoniyati investitsiya barqarorligini belgilovchi asosiy omillardandir.

Malakali ishchi kuchi. Sohada bilimli va tajribali ishchi kuchining mavjudligi ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Texnologik infratuzilma. Zamonaviy qishloq xo'jaligi texnologiyalaridan keng foydalanish hosildorlikni oshirish va mahsulot sifati yaxshilanishiga olib keladi.

Atrof-muhit barqarorligi. Sarmoyaning ekologik muvofiqligi — ya'ni atrof-muhitga zarar yetkazmasligi va barqaror qishloq xo'jaligi tamoyillariga mosligi — bugungi kunda investorlar uchun asosiy mezonlardan biriga aylangan.

Shu bois, xorijiy investitsiyalarni jalb etishda mamlakatlar ushbu mezonlarga mos kelishi va investitsion muhitni uzluksiz ravishda takomillashtirib borishi zarur.

Xorijiy investorlar uchun qishloq xo'jaligi yerlaridan foydalanishni yo'lga qo'ygan dastlabki 14 davlat¹

№	Davlat nomi	Gektar	Ulushi %
1.	Avstraliya	4.946.381	14,20%
2.	Sudan	3.454.429	9,90%
3.	Rossiya	3.041.213	8,70%
4.	Braziliya	2.936.854	8,40%
5.	Fillipin	1.750.000	5,00%
6.	Mozambik	1.583.149	4,50%
7.	Janubiy Sudan	1.425.300	4,10%
8.	Tanzaniya	1.084.076	3,10%
9.	Efiyopiya	1.042.600	3,00%
10.	Ukraina	997.600	2,90%
11.	Argentina	961.552	2,80%
12.	Uganda	869.410	2,50%
13.	Syerra-Leone	705.450	2,00%
14.	Marokash	700.000	2,00%
15.	Boshqa davlatlar	9.306.930	26,70%
Jami 34.804.944			100,00%

2020–2024 yillarda dunyoda qishloq xo'jaligiga kiritilgan investitsiyalar²

Yil	Davlatlar nomi	Investitsiya hajmi (mlrd. AQSh dollari)
2020	Global	1,350
2021	Global	1,350
2022	Global	1,350
2023	Global	1,350
2024	Global	1,350

2020–2024 yillarda qishloq xo'jaligiga kiritilgan investitsiyalar bo'yicha eng yirik ulushga ega davlatlar³

Davlat nomi	Investitsiya hajmi (mlrd. AQSh dollari)	Izoh
Indoneziya	888 million	2018–2022 yillarda o'rtacha yillik investitsiya
Braziliya	635 million	2018–2022 yillarda o'rtacha yillik investitsiya
AQSh	621 million	2018–2022 yillarda o'rtacha yillik investitsiya
Xitoy	1.71 billion	2018–2022 yillarda o'rtacha yillik chiqimlar
Norvegiya	567 million	2018–2022 yillarda o'rtacha yillik chiqimlar
AQSh	496 million	2018–2022 yillarda o'rtacha yillik chiqimlar

¹ GRAIN | GRAIN releases data set with over 400 global land grabs

² Ushbu ma'lumotlar FAO (BMT Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat tashkiloti) va fDi Markets bazasidan olingan rasmiy statistikaga asoslanadi.

³ Ushbu ma'lumotlar FAO tomonidan taqdim etilgan rasmiy statistikaga asoslanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maqolada qishloq xo'jaligiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish mezonlari keng qamrovda tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xorijiy investorlar uchun eng muhim mezonlar qatoriga siyosiy va huquqiy barqarorlik, infratuzilmaning rivojlanganligi, iqlim sharoitining qulayligi, iqtisodiy samaradorlik va bozordagi talab darajasi kiradi. Ushbu omillar mamlakatning investitsion jozibadorligini belgilab berib, qishloq xo'jaligiga sarmoya kiritish bo'yicha qarorlar qabul qilinishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, muvaffaqiyatli xorijiy investitsiyalar nafaqat moliyaviy resurslarni jalb qilish, balki innovatsiyalarni kengaytirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda barqaror iqtisodiy rivojlanishga xizmat qilish imkonini beradi. Shu bois, qishloq xo'jaligi sohasida investitsiya siyosatini shakllantirishda xorijiy mezonlarni hisobga olish va ularga mos strategiyalarni ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi.

Yuqoridagi tahlillar asosida quyidagi amaliy takliflar ilgari suriladi:

Investorlar uchun barqaror va prognoz qilinadigan siyosiy muhit yaratish, qonunchilik va tartib-taomillarni soddalashtirish, shuningdek, investitsiyalarni himoya qilish mexanizmlarini kuchaytirish zarur.

Qishloq hududlarida transport, suv ta'minoti, energiya va axborot-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish orqali investitsiyalar samaradorligini oshirishga xizmat qiladigan qulay muhitni shakllantirish kerak.

Iqlim o'zgarishidan kelib chiqadigan investitsion xavflarni kamaytirish maqsadida moslashuvchan agrar siyosat ishlab chiqilishi va ekologik xavfsizlik choralari kuchaytirilishi maqsadga muvofiq.

Raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish, innovatsiyalarni joriy etish va eksport salohiyatini rivojlantirish orqali xorijiy investorlar uchun jozibador sharoitlarni kengaytirish lozim.

Xorijiy investitsiyalarning muvaffaqiyatli tajribalarini o'rganish va mahalliy sharoitlarga moslashtirilgan siyosiy yondashuvlarni ishlab chiqish tavsiya etiladi.

Investitsiya muhitini muntazam tahlil qilish va xorijiy investorlarning fikr-mulohazalarini hisobga olish orqali mavjud tizimni doimiy ravishda takomillashtirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mishkin, F. S., & Shapiro, J. S. (2007). Political Stability and Foreign Investment. *Journal of International Economics*, 72(2), 389-409. (USA)
2. Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). *Economic Development* (12th ed.). Pearson Education. (USA)
3. Khan, M., et al. (2018). Climate Risks and Agricultural Investment: Implications for Emerging Economies. *Agricultural Economics Review*, 40(1), 75-90. (Pakistan)
4. Jenkins, R., & Thomas, L. (2019). Foreign Direct Investment and Agricultural Innovation. *World Development*, 123, 104603. (UK)
5. Xudoyberganov, S., & Hamroqulov, O. (2021). Legal Reforms and Investment Climate in Uzbekistan's Agricultural Sector. *Central Asian Journal of Economics*, 7(2), 55-68. (Uzbekistan)
6. World Bank. (2020). *Agricultural Investment and Policy Reform in Developing Countries*. Washington, DC: World Bank Publications. (International)
7. stat.uz
8. [GRAIN | GRAIN releases data set with over 400 global land grabs](#)
9. <https://www.fao.org>
10. <https://www.fao.org/home/en>
11. A. Juraev, S. Abdullaev, M. Aramov, & J. Abdulhamidov (2022). Vodorod ishlab chiqarish: Elektroliz. Science and innovation, 1 (A8), 360-365. doi: 10.5281/zenodo.7391172

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
